ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 1.4.2015 г.
COM(2015) 144 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ

за прилагането на Регламент (ЕО) № 116/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно износа на паметници на културата

1 януари 2011 г. — 31 декември 2013 г.

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ

за прилагането на Регламент (ЕО) № 116/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно износа на паметници на културата

1 януари 2011 г. — 31 декември 2013 г.

Съдържание

1. Обобщение 4
2. Въведение 5
3. Контекст на регламента 6
3.1. Европейски контекст 6
3.2. Международен контекст 8
4. Практически промени по отношение на регламента 9
5. Статистически данни за прилагането от държавите членки 9
5.1. Използване на стандартното разрешение, предвидено в член 2, параграф 1 от Регламента за изпълнение 9
5.2. Използване на специфичното отворено разрешение, предвидено в член 2, параграф 2 от Регламента за изпълнение 10
5.3. Използване на общото отворено разрешение, предвидено в член 2, параграф 3 от Регламента за изпълнение 10
5.4. Отказ за издаване на стандартни разрешения 10
5.5. Пратки, при които е констатирано неспазване на разпоредбите 11
6. Предизвикателства за бъдещето 11
6.1. Използване на електронни системи 11
6.2. Тълкуване на категориите паметници на културата 12
6.3. Сътрудничество между органите 12
6.4. Адекватност на финансовите прагове 13
6.5. Внос на паметници на културата в ЕС 13
7. Заключения 14

1. ОБОБЩЕНИЕ

Настоящият доклад за прилагането на Регламент (ЕО) № 116/2009 относно износа на паметници на културата („основния регламент“) предоставя информация за използването на разрешения за износ на паметници на културата съгласно рамката, създадена по силата на основния регламент и на Регламент за изпълнение (ЕС) № 1081/2012 на Комисията. Докладът е изготвен въз основа на данните, предоставени от държавите членки в отговор на въпросника относно използването на разрешенията за износ. Той обхваща периода от 2011 г. до 2013 г., с някои промени от началото на 2014 г.

Отчетените стойности се отнасят до три вида разрешения за износ: стандартни разрешения, специфични отворени разрешения и общи отворени разрешения.

В периода от 2011 г. до 2013 г. общият брой на издадените стандартни разрешения е 24 564. Този вид разрешения са издадени предимно от Обединеното кралство и Италия.

Специалните отворени разрешения се предоставят за повтарящ се временен износ на определен паметник на културата от конкретно лице или организация. През разглеждания период са предоставени 946 специфични отворени разрешения на общо 588 лица или организации. Повече от 90 % от тях са издадени от Обединеното кралство, Нидерландия и Полша.

Общите отворени разрешения се издават за временен износ на паметници на културата, които са част от постоянна колекция на музей или на други институции. През разглеждания период такива разрешения са предоставени общо 472 пъти от пет държави членки; дялът на Испания представлява 84 % от тях.

Предоставянето на стандартно разрешение е отказано 318 пъти, като най-честата причина за това е, че въпросният паметник на културата се счита за национално богатство. През периода са открити 147 пратки, при които е констатирано неспазване на разпоредбите, по-голямата част от които — от Франция и Нидерландия (93 % от общия брой).

В доклада се предоставя също така информация за текущите инициативи и предизвикателствата за бъдещето, като например евентуалното въвеждане на онлайн база данни за издадените разрешения за износ, която да взаимодейства с националните системи за митническо оформяне, тълкуването на проблемни категории паметници на културата, изброени в приложение I към основния регламент, сътрудничеството между органите, адекватността на финансовите прагове и липсата на контрол при вноса на паметници на културата.

2. ВЪВЕДЕНИЕ

Регламент (ЕО) № 116/2009 на Съвета[1] от 18 декември 2008 г. относно износа на паметници на културата (кодифицирана версия) („основният регламент“) предвижда, че износът на някои паметници на културата извън митническата територия Европейския съюз („ЕС“) подлежи на представяне на лицензия за износ, както и гарантира, че износът на тези паметници подлежи на единен контрол по външните граници на ЕС. Приложение I съдържа информация за категориите, както и изискванията за възрастта и/или стойността на паметниците на културата, които са включени в обхвата на основния регламент.

Разрешенията за износ се издават от компетентен орган на държавата членка, на чиято територия се намира правомерно паметникът на културата. Митническият контрол гарантира, че паметниците на културата могат да напускат митническата територия на ЕС само ако са придружени от валидно разрешение за износ. Това следва да гарантира високо равнище на защита на паметниците на културата в рамките на вътрешния пазар.

Съгласно основния регламент Комисията следва да представя редовно доклад за неговото прилагане до Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет. Първият доклад, съгласно Регламент (ЕИО) № 3911/92 на Съвета, е представен през 2000 г.[2], а вторият — в съответствие с член 10 от основния регламент, е публикуван през 2011 г.[3].

След около 20 години опит в прилагането на регламентите относно износа на паметници на културата, настоящият доклад обхваща 3-годишния период от 1 януари 2011 г. до 31 декември 2013 г., но включва също така някои промени от началото на 2014 г.

Докладът се основава на информацията, предоставена от държавите членки в отговор на въпросник, включително статистически данни за използването на разрешенията[4]. Той отразява усилената работа, осъществена в сътрудничество с държавите членки през посочения период.

---

1 Регламент (ЕО) № 116/2009 на Съвета от 18 декември 2008 година относно износа на паметници на културата (кодифицирана версия), (ОВ L 39, 10.2.2009 г., стр. 1). Този регламент заменя Регламент (ЕИО) № 3911/92 на Съвета от 9 декември 1992 г. относно износа на паметници на културата (ОВ L 395, 31.12.1992 г., стр. 1), прилаган от 30 март 1993 г.

2 Доклад на Комисията до Съвета, Европейския парламент и Икономическия и социален комитет за прилагането на Регламент (ЕИО) № 3911/92 на Съвета относно износа на паметници на културата, както и за прилагането на Директива 93/7/ЕИО на Съвета относно връщането на паметници на културата, които са незаконно изнесени от територията на държава членка (COM(2000) 325 от 25.5.2000 г.).

3 Доклад на Комисията до Съвета, Европейския парламент и Европейския икономически и социален комитет за прилагането на Регламент (ЕО) № 116/2009 на Съвета от 18 декември 2008 година относно износа на паметници на културата, 1 януари 2000 г. — 31 декември 2010 г. (COM(2011) 382 от 27.6.2011 г.).

4 Отговори са получени от 26 държави членки (BE, BG, CZ, DK, DE, IE, ES, FR, HR, IT, CY, LV, LT, LU, HU, MT, NL, AT, PL, PT, RO, SI, SK, FI, SE, UK).

3. КОНТЕКСТ НА РЕГЛАМЕНТА

3.1. Европейски контекст

Системата, въведена на равнището на ЕС с Регламент (ЕО) № 116/2009 на Съвета относно износа на паметници на културата, допълва други инструменти и инициативи, целящи защитата на културните ценности. По-долу са представени няколко примера за действия в тази област на равнището на ЕС.

Връщане на паметници на културата

През 2009 г. Комисията създаде специална работна група в рамките на Комитета по износа и връщането на паметници на културата („Комитета“) с цел определяне на проблемите при прилагането на Директива 93/7/ЕИО[5] и предлагане на решения. През 2011 г. работната група заключи, че директивата следва да бъде преразгледана, за да се превърне в по-ефективен инструмент за връщането на националното богатство. Работната група заключи също така, че е необходимо да се разработят механизми за подобряване на административното сътрудничество и консултациите между централните органи. Тези заключения бяха потвърдени от четвъртия доклад на Комисията относно прилагането на Директива 93/7/ЕИО[6].

След обществена консултация и оценка на въздействието, на 30 май 2013 г. бе представено предложение на Комисията за преработване на Директива 93/7/ЕИО[7]. Това доведе до приемането на 15 май 2014 г. на Директива 2014/60/ЕС[8]. Новите разпоредби ще влязат в сила на 19 декември 2015 г.

Новата директива ще позволи връщането на всички паметници на културата[9], определени от държава членка като национално богатство с художествена, историческа или археологическа стойност, с цел да се гарантира по-ефективна защита на културното наследство на държавите членки. С оглед на това от централните органи, натоварени с прилагането на директивата в държавите членки, ще се изисква да си сътрудничат и да обменят информация относно незаконно изнесени паметници на културата, като използват информационната система за вътрешния пазар (IMI)[10].

---

5 Директива 93/7/ЕИО на Съвета от 15 март 1993 г. относно връщането на паметници на културата, които са незаконно изнесени от територията на държава членка (ОВ L 74, 27.3.1993 г., стр. 74), изменена с Директива 96/100/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 февруари 1997 г. (ОВ L 60, 1.3.1997 г., стр. 59) и с Директива 2001/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2001 г. (ОВ L 187, 10.7.2001 г., стр. 43). Тази директива междувременно е заменена с Директива 2014/60/ЕС (ОВ L 159, 28.5.2014 г., стр. 1). Вж. също така бележка под линия 8 по-долу.

6 За повече подробности вж. Четвърти доклад относно прилагането на Директива 93/7/ЕИО на Съвета, COM(2013) 310 окончателен от 30.5.2013 г.

7 COM(2013) 311 от 30.5.2013 г.

8 Директива 2014/60/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. за връщане на паметници на културата, които са незаконно изнесени от територията на държава членка, и за изменение на Регламент (ЕС) № 1024/2012 (преработен текст). Вж. също бележка под линия 5 по-горе.

9 Директива 93/7/ЕИО включва приложение, в което се изброяват категориите паметници на културата и е идентично на приложение I към основния регламент; това приложение вече не съществува в новата директива.

10 IMI е установена официално с Регламент (ЕС) № 1024/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно административно сътрудничество посредством

Мобилност на колекциите

В рамките на работния план за културата за периода 2011—2014 г. на Съвета[11] през март 2011 г. бе създадена работна група по въпросите на мобилността, в контекста на изпълнението на Европейската програма за култура[12]. През септември 2012 г. работната група изготви доклад и набор от инструменти за практическите начини за намаляване на разходите за предоставяне и получаване назаем на паметници на културата между държавите членки.

Трафик на паметници на културата

Комисията финансира проучване относно предотвратяването и борбата с незаконния трафик на паметници на културата[13], което бе представено под формата на окончателен доклад през октомври 2011 г.[14]. В доклада се посочват съществуващите правни и оперативни пречки за предотвратяването и борбата с незаконния трафик на паметници на културата, като например трудностите при обмена на информация между държавите членки и необходимостта от специално обучение на митническите служители с цел идентифициране на подозрителни стоки. В доклада се препоръчва Комисията да създаде координационен орган, който да отговаря за улесняване на контактите между заинтересованите органи и за организиране на обучения за длъжностни лица.

През декември 2011 г. в заключенията на Съвета относно предотвратяването и борбата срещу престъпления, засягащи паметници на културата[15], се препоръчва, *inter alia*, държавите членки да засилят сътрудничеството между правоприлагащите длъжностни лица и органите в сферата на културата, както и частните организации.

Освен това през октомври 2012 г. с резолюция на Съвета беше създадена неформална мрежа от правоприлагащи органи и експерти, компетентни в областта на паметниците на културата (EU CULTNET)[16]. Основната цел на мрежата е да се подобри обменът на информация, свързана с предотвратяването на незаконния трафик на паметници на културата, като например установяване и обмен на неоперативна информация относно престъпни мрежи, заподозрени в участие в незаконен трафик, както и информация за пречките пред трансграничното сътрудничество. Митническите органи бяха приканени да участват в мрежата с оглед на компетенциите им по отношение на наблюдението и контрола на движението на паметници на културата, които преминават през външните граници на ЕС.

През ноември 2011 г. бе проведена съвместна митническа операция („CMO“) COLOSSEUM[17] от страна на Италия, Малта, Гърция и Кипър, в сътрудничество с Регионалното бюро за връзка за обмен на информация към Световната

Информационната система за вътрешния пазар и за отмяна на Решение 2008/49/ЕО на Комисията („Регламент за IMI“).

11 ОВ C 325, 2.12.2010 г., стр. 1.

12 Резолюция на Съвета от 16 ноември 2007 година относно Европейска програма за култура (ОВ C 287, 29.11.2007 г., стр. 1).

13 Докладът беше изготвен за генерална дирекция „Миграция и вътрешни работи“ на Комисията в рамките на договор HOME/2009/ISEC/PR/019-A2.

14 http://ec.europa.eu/home-affairs/doc_centre/crime/crime_prevention_en.htm.

15 17541/11 ENFOPOL 415 CULT 111 ENFOCUSTOM 143.

16 14232/12 ENFOPOL 292 CULT 116 ENFOCUSTOMS 93.

17 10515/1/12 REV 1 ENFOCUSTOMS 45 ENFOPOL 159.

митническа организация (RILO WE), и с участието на 17 други държави[18]. В хода на 10-дневната операция четири държави членки са иззели незаконни паметници на културата (Италия, Малта, Гърция и Нидерландия — по едно изземване, общо 134 артефакта).

През първата половина на 2014 г. CMO ODYSSEUS бе насочена към измамите с културно наследство в Средиземноморския регион. В операцията бяха приканени да участват 19 държави членки[19]. Двете оперативни фази бяха съсредоточени върху събирането на данни, свързани с откриването и изземването на незаконни пратки с паметници на културата, и върху засиления контрол. Окончателният доклад ще бъде публикуван през март 2015 г.

През декември 2013 г. Съветът прие регламент за налагане на ограничения върху движението на паметници на културата, изнесени от Сирия[20]. Списъкът на артикулите, които подлежат на ограниченията, е идентичен на включения в основния регламент списък.

Комисията също така финансира проект за създаване на международна обсерватория за незаконния трафик на паметници на културата, представен от Международния съвет на музеите (ICOM)[21]. Обсерваторията бе създадена в отговор на липсата на централизирани статистически данни и на валидна информация относно незаконния трафик на паметници на културата. Целта на обсерваторията е да събере данни от различни източници и накрая да ги обобщи в първия общ доклад, допринасяйки за обмена на информация между държавите членки и за повишаване на знанията сред длъжностните лица. Определеният за целта уебсайт беше пуснат в действие през април 2014 г.[22].

3.2. Международен контекст

На международно равнище най-значимите инструменти по отношение на износа на паметници на културата са Конвенцията на ЮНЕСКО от 1970 г.[23] и Конвенцията на UNIDROIT от 1995 г.[24]; Конвенцията на ЮНЕСКО от 1970 г. до момента е ратифицирана от 23 държави — членки на ЕС; към днешна дата страни по нея са 127 държави. Конвенцията на UNIDROIT от 1995 г. са ратифицирали само 14 държави — членки на ЕС.

През март 2014 г. започна съвместна операция на ЮНЕСКО и ЕС за спиране на постепенното изчезване на културно наследство в Сирия. *Проектът за спешна*

18 BE, BG, CZ, DE, ES, IT, LU, HU, NL, AT, RO, SK и Русия, Швейцария, Турция, Украйна и САЩ.

19 BE, BG, CZ, DE, EL, ES, FR, HR, IT, CY, MT, HU, NL, AT, PL, PT, RO, SI, UK.

20 Регламент (ЕС) № 1332/2013 на Съвета от 13 декември 2013 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 36/2012 относно ограничителни мерки с оглед на положението в Сирия (ОВ L 335, 14.12.2013 г., стр. 3.).

21 HOME/2011/ISEC/AG/2607.

22 http://obs-traffic.museum/

23 Конвенция на ЮНЕСКО относно мерките за забрана и предотвратяване на незаконен внос, износ и прехвърляне на правото на собственост на културни ценности, Париж, 14 ноември 1970 г.; ратифицирана от следните държави членки: BE, BG, CZ, DK, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, CY, LT, HU, NL, PL, PT, RO, SI, SK, FI, SE, UK.

24 Конвенция на UNIDROIT за откраднати или незаконно изнесени паметници на културата, Рим, 24 юни 1995 г.; ратифицирана от следните държави членки: DK, EL, ES, HR, IT, CY, LT, HU, PT, RO, SI, SK, FI, SE.

защита на сирийското културно наследство[25] има за цел повишаване на техническата помощ и изграждане на капацитет на националните заинтересовани страни и бенефициерите, включително чрез обучение на полицейски и митнически служители в Сирия и съседните държави.

4. ПРАКТИЧЕСКИ ПРОМЕНИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА РЕГЛАМЕНТА

Първоначалният Регламент за изпълнение (ЕИО) № 752/93 бе отменен с Регламент за изпълнение (ЕС) № 1081/2012 на Комисията („регламента за изпълнение“), в който се предвиждат три вида разрешения за износ (стандартно разрешение, специфично отворено разрешение и общо отворено разрешение) и се определят разпоредбите за тяхното прилагане. В съответствие с член 3, параграф 2 и член 5, параграф 2 от основния регламент, през март 2014 г. в „Официален вестник“ бе публикуван списък на органите с правомощие да издават лицензии за износ на паметници на културата[26], а месец по-рано бе публикуван списък на митническите учреждения с правомощие да извършват формалности по изнасяне на паметници на културата[27]. Също така Комитетът по износа и връщането на паметници на културата, създаден по силата на член 8 от основния регламент, заседава три пъти през разглеждания период и веднъж в началото на 2014 г.

5. СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ ЗА ПРИЛАГАНЕТО ОТ ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ

5.1. Използване на стандартното разрешение, предвидено в член 2, параграф 1 от Регламента за изпълнение

Стандартното разрешение се използва обикновено за всеки износ, за който важат разпоредбите на основния регламент.

В приложение 1 се прави преглед на броя на стандартните разрешения, издадени от държавите членки[28]. Общият им брой е нараснал от 21 498 през 2011 г. на 24 564 през 2013 г. (+ 14 %). Тези годишни стойности също така са по-високи от средните през предходния период (2000—2010 г.).

Приложение 1 също така показва какъв дял от общия брой издадени разрешения съответства на различните държави членки[28]. Стойностите показват, че износът на паметници на културата от ЕС е съсредоточен до голяма степен в две държави членки: Италия и Обединеното кралство, представляващи съответно 37—40 % и 33—36 % от този износ в периода 2011—2013 г. След тях се нареждат Франция (12—13 %), Германия (4—5 %), Австрия (2—3 %), Испания (1—3 %), Португалия, Нидерландия и Белгия (с по 1 %).

---

25 http://www.unesco.org/new/en/safeguarding-syrian-cultural-heritage/international-initiatives/emergency-safeguarding-of-syria-heritage/

26 ОВ C 72, 11.3.2014 г., стр. 16 (поправената версия на хърватски език е публикувана в ОВ C 205, 2.7.2014 г., стр. 27).

27 ОВ C 40, 11.2.2014 г., стр. 6.

28 Те включват данните, представени от 26 държави членки, вж. бележка под линия 4. Съпоставимите стойности от периода 2000—2010 г. не посочват обаче, че липсващите данни биха довели до промяна на изводите, направени за разглеждания период.

5.2. Използване на специфичното отворено разрешение, предвидено в член 2, параграф 2 от Регламента за изпълнение

Специфичното отворено разрешение се използва при повтарящ се временен износ на определен паметник на културата от конкретно лице или организация.

В приложение 2 се прави преглед на броя на специфичните отворени разрешения, които са били в обращение в държавите членки[28]. Общият брой е нараснал от 261 през 2011 г. на 365 през 2013 г. (+ 40 %). Ясна тенденция обаче не може да бъде установена, тъй като в годишните статистически данни за предходния период (2000—2010 г.) се наблюдават значителни колебания. Във всеки случай, стойностите са относително ниски.

Данните показват, че този вид разрешение са използвали само седем държави членки (Франция, Кипър, Унгария, Нидерландия, Полша, Словения и Обединеното кралство). Сред тях начело е Обединеното кралство (33 %), следвано от Нидерландия (30 %) и Полша (28 % от дела през периода 2011—2013 г.).

В приложение 3 е посочен броят на лицата или организациите, притежавали специфично отворено разрешение.

5.3. Използване на общото отворено разрешение, предвидено в член 2, параграф 3 от Регламента за изпълнение

Общото отворено разрешение се използва при временен износ на паметници на културата, представляващи част от постоянната колекция на музей или на друга институция.

В приложение 4 се прави преглед на броя на общите отворени разрешения в обращение в държавите членки[28]. Обемът е относително нисък (141 разрешения през 2011 г., 172 през 2012 г. и 159 през 2013 г.).

Данните показват, че този вид разрешение са използвали само пет държави членки (България, Испания, Кипър, Полша и Словения). Испания е най-големият ползвател с дял от 84 % от общия брой.

5.4. Отказ за издаване на стандартни разрешения

В приложение 5 се прави преглед на броя на заявленията за издаване на стандартни разрешения, по които е получен отказ от компетентните органи [28.]. Само седем държави членки са докладвали за откази, а от общо 318 докладвани случаи 72 % са били в Италия, а 25 % — в Испания.

Основната причина за отказ на издаване на разрешение е била, че паметникът на културата, обект за износ, е счетен за национално богатство в съответната държава членка.

В докладваните данни не е включен броят на случаите, в които е представено непълно заявление, тъй като тези случаи обикновено не водят до отказ — издаващите органи дават възможност на заявителите да предоставят липсващата документация.

В рамките на ЕС броят на отказаните разрешения е много нисък в сравнение с общия брой издадени разрешения (0,4 %). Подобен дял бе отчетен и за предходния период (2000—2010 г.).

5.5. Пратки, при които е констатирано неспазване на разпоредбите

В приложение 6 е посочен броят на пратките, при които е констатирано неспазване на приложимите разпоредби[29]. Държавите членки са съобщили за общо 147 случая през 3-годишния период, което е много ниска стойност в сравнение с общия брой издадени разрешения (представлява 0,2 % от общия брой издадени разрешения). По-голямата част от случаите са отчетени в две държави членки (Франция и Нидерландия) (136 от общо 147 случая).

Държавите членки посочиха, че пратките, при които е констатирано неспазване на разпоредбите, обикновено са били открити от техните митнически органи или полицията. В зависимост от обстоятелствата по конкретния случай и приложимото национално законодателство последващите действия са предприети от компетентните органи, полицията и съдебните органи.

6. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ЗА БЪДЕЩЕТО

През разглеждания период бяха проведени задълбочени обсъждания по редица основни въпроси, които имат отношение към бъдещето на съществуващата система. Заседанията на Комитета представляваха подходяща платформа за обмен на идеи и за предприемане на действия.

6.1. Използване на електронни системи

В по-голямата част от държавите членки все още не е възможно да се подава заявление за издаване на разрешение за износ чрез електронен формуляр. С изключение на Испания дори в държавите членки, в които са налични електронни формуляри, самото заявление се подава на хартиен носител. Следователно електронните разрешения не са на разположение във всички държави членки освен в Испания. В Испания разрешение, получено по електронен път, трябва въпреки това да бъде отпечатано или изтеглено за представяне пред митническите органи.

През разглеждания период тема на много обсъждания беше възможността да се разработи електронна система на равнището на ЕС за издаване на разрешения за износ. През 2011 г. Франция предложи да се разгледа евентуалното въвеждане на онлайн услуга, която да може да взаимодейства с националните системи за митническо оформяне. През 2012 г. беше проведено заседание по темата с участието на 8 държави членки.

Държавите членки се съгласиха, че евентуалното бъдещо разработване на обща база данни би могло да донесе значителни ползи, които очевидно надхвърлят установените евентуални проблеми. Подчертано бе обаче, че липсва финансиране.

Като се имат предвид съществуващите ограничения, Комисията стигна до заключението, че е твърде рано за реализация на такъв проект, но прикани Франция, Италия и Обединеното кралство (с най-голям дял издадени разрешения) да се опитат да разработят по-конкретни идеи. Тези държави членки работят заедно по този въпрос и следва да представят своите заключения в близко бъдеще.

[29] Стойностите включват данните, получени от 25 държави членки (BG, CZ, DK, DE, IE, ES, FR, HR, IT, CY, LV, LT, LU, HU, MT, NL, AT, PL, PT, RO, SI, SK, FI, SE, UK) .

6.2. Тълкуване на категориите паметници на културата

Невинаги е лесно да се определи към коя от категориите паметници на културата, изброени в приложение I към основния регламент, принадлежат конкретни предмети. В това отношение различните държави членки могат да вземат различни решения. Текстът, описващ всяка от категориите, е понякога неясен и дава възможност за различни тълкувания.

След обсъжданията на заседанията на Комитета беше договорено да се създаде работна група („работната група“) по въпросите на тълкуването на категориите, състояща се от представители на редица държави членки и Комисията. Работната група беше натоварена със задачата да разработи насоки за тълкуването на няколко проблемни категории, които да обхванат също така специфични видове предмети, чието класифициране представлява особена трудност (монети, икони, фосили). През 2013 г. работната група заседава двукратно. Освен това тя осъществи дейност в подгрупи и чрез обмен на мнения в писмен вид.

Работната група стигна до заключението, че общо тълкуване не би могло да разреши всички проблеми. Вместо това може да е необходимо да се преразгледат формулировките на някои категории, да се заличи дадена категория или да се добави нова. Като се признава фактът, че изменението на приложение I би означавало преразглеждане на целия регламент, работната група се съгласи да продължи единствено работата по тълкуването и само изтъкна някои аспекти, които заслужават преразглеждане: класификацията на икони; класификацията на единични монети и единични палеонтоложки предмети; определението за колекции; и обхвата на категория 15.

6.3. Сътрудничество между органите

Правилното прилагане на основния регламент изисква участието на различни органи — не само на органите в сферата на културата и митническите органи, но и на полицията. От съществено значение е органите да си сътрудничат активно и открито и да имат взаимно разбиране за техните гледни точки, ограничения и потребности.

В хода на обсъжданията в рамките на Комитета на този въпрос беше отделено специално внимание. Инициативата започна с презентация от страна на Австрия на съответното митническо законодателство. Примери за добро сътрудничество между органите на всички равнища бяха представени впоследствие от Нидерландия, Унгария и Италия. Всички държави членки бяха приканени да представят своя опит и по този начин да допринесат за по-доброто разбиране.

Презентациите показаха, че сътрудничеството между органите в Нидерландия, Унгария и Италия се основава на рамка или на многостранни споразумения между компетентните министерства. Сътрудничеството се осъществява под формата на специализирано обучение на митнически служители, обмен на информация, свързана с показателите за риска или рисковите профили, участие в съвместни операции за откриване на незаконни стоки и помощ при идентификация на паметници на културата.

Тази инициатива ще продължи да се изпълнява и в бъдеще, което може да доведе до разработване на набор от най-добри практики. Очерта се консенсус относно необходимостта също така да се разработят инструменти, които дават

възможност за ефективно сътрудничество между компетентните органи на различните държави членки.

6.4. Адекватност на финансовите прагове

В приложение I към основния регламент се определят финансовите прагове, които са приложими за повечето от категориите[30] паметници на културата, изброени в него. За предмети, попадащи в тези категории, разрешение за износ се изисква само ако тяхната стойност достига приложимия праг.

Според повечето държави членки финансовите прагове са твърде високи и следва да бъдат намалени. Те твърдят, че поради високата стойност на праговете регламентът не изпълнява своята роля за защита на националното им наследство. Това обяснява отчасти много ограниченото прилагане на регламента в много държави членки[31].

В съответствие с член 10 от основния регламент посочените в приложение I стойности следва да подлежат на редовно преразглеждане и евентуално актуализиране на базата на икономически и парични показатели. Тази разпоредба вече не съответства на положението в ЕС. Ако регламентът бъде преразгледан, мнозинството от държавите членки биха подкрепили намаляването на съществуващите прагове.

6.5. Внос на паметници на културата в ЕС

В рамките на различни форуми бяха изразени опасения относно липсата на инструмент за контрол на вноса на паметници на културата в ЕС — въпрос, който е от изключителната компетентност на ЕС.

При все това ЕС наложи ограничения върху вноса на паметници на културата от Ирак[32] и Сирия[33]. С Регламент (ЕО) № 1210/2003 се забраняват вносът, износът и търгуването с иракска културна собственост, когато стоките са изнесени от Ирак без съгласието на техния законен собственик или в нарушение на иракското законодателство. По подобен начин, с Регламент (ЕС) № 1332/2013 се забраняват вносът, износът и трансферът на сирийски паметници на културата, когато има основания за съмнение, че те са изнесени без съгласието на техния законен собственик или в нарушение на сирийското или международното право. Категориите стоки, за които се прилагат посочените регламенти, са изброени в приложенията към регламентите, които съответстват на приложение I към основния регламент. На 12 октомври 2012 г. френски митнически служители иззеха 13 археологически предмета от Ирак.

---

30 С изключение на категории 1 (археологически предмети), 2 (разединени паметници), 9 (свитъци и ръкописи) и 12 (архиви).

31 Практически всички държави членки, които са се присъединили към ЕС след 2004 г., смятат финансовите прагове за прекалено високи.

32 Регламент (ЕО) № 1210/2003 на Съвета от 7 юли 2003 г. относно определени специфични ограничения върху икономическите и финансовите отношения с Ирак и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2465/96 (ОВ L 169, 8.7.2003 г., стр. 6).

33 Вж. бележка под линия 20 по-горе.

7. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Системата, първоначално разработена за 12 държави членки и въведена през 1993 г. с цел контрол на износа на паметници на културата по външните граници на ЕС, се използва от държавите членки в различна степен. Големината и значението на националното наследство на всяка държава, както и съответното развитие на пазара на предмети на изкуството, до голяма степен влияят върху степента на спазването от страна на държавите членки.

Мнозинството от държавите членки считат, че съществуващото законодателство е полезно, но те също така виждат необходимост от практически подобрения. Редица текущи и бъдещи инициативи следва да допринесат за по-доброто функциониране на системата. С цел това да се постигне е от първостепенно значение доброто сътрудничество между всички участници и на всички равнища.

* * *

Комисията приканва Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет да се запознаят с настоящия доклад.